

MÝDLOVÝ RECEPT

Mýdlo je vhodné k použití na každé zdravé pokožce, ale i v případě některých kožních problémů či nemocí bývá kvalitní pravé mýdlo snášeno lépe, než syndety, v tomto případě je však na místě krajní obezřetnost. **Nepoužívejte mýdlo (ani syndet, i když je na něm uvedeno „intimní“) na sliznici, ani s ním nemyjte novorozence a kojence.**

Nejprve si rozvažte, jaké mýdlo máte v úmyslu vyrobit, kromě toaletních mýdel ležících vedle umyvadla je možné mýdlo vzít s sebou do sprchy, mýt si s ním obličej a nebo vlasy. Volba jednotlivých surovin se bude řídit individuálními nároky a potřebami. Toaletní mýdlo snese téměř vše, kreativité není kladeno příliš mnoho mezí, jeho úkolem je zejména dobře odstraňovat nečistoty z povrchu kůže. Mýdlo na holení musí vytvářet dostatečné množství hutné, stabilní pěny. Také mýdlo na mytí vlasů musí dobře pěnit, přičemž nanášení přímo do vlasů ulehčuje situaci, třením o strukturovaný povrch vzniká pěny více, než na hladké pokožce. Při výběru surovin do pleťových mýdel hledíme zejména na šetrnost a jejich vhodnost pro daný typ pleti.

Vaříte mýdlo pevné, nebo tekuté? V prvním případě potřebujete hydroxid sodný, ve druhém hydroxid draselný. Obě chemikálie jsou k dostání v různé koncentraci, při nákupu se vždy u prodejce informujte, příp. si vyžádejte technický/bezpečnostní list.

Za tekutinu pro přípravu louhu (vodného roztoku hydroxidu) slouží nejčastěji měkká voda (destilovaná nebo minerální/termální voda), do luxusních mýdel můžeme použít hydroláty, mléka či mléčné produkty, ovocné/zeleninové/rostlinné šťávy, bylinné odvary apod. Množství tekutiny se pohybuje kolem dvojnásobku potřebného množství hydroxidu, přičemž je toto množství možné redukovat až na polovinu, např. pokud použijeme velký podíl tekutých olejů oproti pevným tukům. Voda se z hotového mýdla odpařuje, pokud jí bylo v receptu hodně, trvá delší dobu, než je mýdlo dostatečně pevné, aby nebylo příliš rychle spotřebováno, odpařením velkého množství vody také dochází k větší deformaci hotového mýdla. S vlhčí mýdlovou hmotou se ale snadněji pracuje, což se hodí zejména, pokud se snažíme o zvýšenou estetickou hodnotu řadou technik, které se dají shrnout do obecného pojmu „swirl“.

Mýdlo je tvořeno sodnými a/nebo draselnými solemi mastných kyselin, připravujeme je z rostlinných a/nebo živočišných tuků, olejů a másel. Kvalita výchozí suroviny určuje kvalitu výsledného produktu. Nepoužíváme tuky s prošlou lhůtou minimální spotřeby, ačkoli je opticky, čichem i chutí zhodnotíme jako nezávadné, nemůžeme vědět, jak by vypadaly po několika málo týdnech. Hotové mýdlo musí před použitím několik týdnů tvrdnout, příp. i zrát (pokud bylo připraveno metodou za studena), používat se začíná obvykle nejdříve po 3 - 6 týdnech a několik dalších týdnů trvá, než se mýdlo spotřebuje. Obecně platí, že saponifikací se doba trvanlivosti tuků znatelně prodlužuje, vyzrálé mýdlo je také mnohem šetrnější k pokožce, než mýdlo čerstvé. I saponifikovaný tuk však oxiduje (žlukne), proto ve vlastním zájmu hledíme na čerstvost všech používaných surovin.

Při reakci hydroxidu s molekulou triglyceridu připadají 3 moly hydroxidu na 1 mol triglyceridů (každý o 3 mastných kyselinách), pro správné určení potřebného množství hydroxidu pro saponifikační reakci je zapotřebí znát množství mastných kyselin ve váhové jednotce tuku. Z řady analýz vzorků určujících přesnou strukturu mastných kyselin vzorku se průměrem stanoví tzv. saponifikační číslo toho konkrétního tuku, souhrnně jsou k nalezení v mýdlových kalkulátorech na internetu (<http://www.soapcalc.net>, <http://www.naturseife.com> apod.). Není zodpovědné zveřejňovat hotové recepty včetně potřebného množství hydroxidu, neradím proto ani spoléhat se na takové recepty.

Základní pravidla (ze kterých, ostatně jako z každých jiných, existují výjimky) kombinace olejů, máсел a tuků:

- 50/50 - půl na půl (za pokojové teploty) pevných máсел/tuků a tekutých olejů
- 15 - 35% celkového množství tuků tzv. pěnlvé tuky (kokosový tuk, palmojádrový tuk, babassu)
- do 10% rychležluknoucích olejů (např. vlašskoorechový, bodlákový high linoleic, konopný)

Kromě vody, hydroxidu a tuků je možné do mýdla přidat kde co. Běžně se používají (kromě výše zmíněného) zejména soli, cukr, med, hedvábí, jílly, mastek, kyselina citrónová nebo vinná, rostlinný materiál, přičemž hledíme na obsah tuku a kyselin v těchto přísadách - vstupují do chemické reakce s hydroxidem a jejich množství je třeba ve výpočtu potřebného množství hydroxidu zohlednit.

Mýdla připravujeme s plánovaným přetučněním (super fat, Überfettung), obvyklé rozpětí je 2 - 12%.